

Työkoneiden ja kuljetuskaluston ympäristövaatimukset julkisissa hankinnoissa

Ratkaisevat Tekijät 8.10.2021

Taneli Varis, Motiva Oy

KEINO

KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN
JULKISTEN HANKINTOJEN
VERKOSTOMAINEN OSAAMISKESKUS

8.10.2021

Motiva

1

»»» hankintakeino.fi

Miksi julkisten hankkijoiden ympäristövaatimuksia?

- Suomen ja organisaatioiden omat ilmastotavoitteet – kaikilla toimialoilla pakko edetä päästövähennyksissä
- Ilmanlaatu etenkin rakennetussa ympäristössä
- Fossiilisista polttoaineista luopuminen
- (öljyvuodot)

Mikä vaikuttaa mihinkin, eli miksi useita eri vaatimuksia?

- Stage & Euro -päästöluokat – vain säännellyt pakokaasupäästöt eli häkä, typenoksidit, hiukkaset ja hiilivedyt
- Polttoaineet – yleensä tavoitteena hiilidioksidipäästövähennys, usein kuitenkin vaikutusta myös typen oksideihin ja hiukkasiin.
- Koneiden käyttötavat – kaikki edellä mainittu

Päästöluokkien käyttöönottovuodet

- Stage I: 1999
  - Stage II: 2001-2004
  - Stage IIIA: 2006-2008
  - Stage IIIB: 2011-2013
  - Stage IV: 2014
  - Stage V: 2019-2020
- Euro I: 1993
  - Euro II: 1997
  - Euro III: 2001
  - Euro IV: 2006
  - Euro V: 2009
  - Euro VI: 2014

Haasteita hankkijoiden näkökulmasta

- Kuinka tuoda ympäristövaatimuksia käyttöön pitäen kuitenkin samalla tarjouspyynnöt houkuttelevana useille ja myös eri kokoisille yrityksille?
- Toiminnan pitäminen ennakoitavana ja tasapuolisena vaikka erilaisia joustoja ja poikkeuksia voidaan tarvita!
- Vaatimusten todentaminen jotta kaikki pelaavat varmasti samoilla säännöillä.
- Biopolttoaineet eivät yksinään ole tyydyttävä ratkaisu
- Isompia sähköisiä koneita on mahdollisesti tulossa merkittävästi vasta 2030 – luvulla. Omat ilmastotavoitteet kuitenkin usein paljon aikaisempia!

Esimerkkejä ympäristövaatimuksista

- Infrarakentaminen, maarakennus kunnossapito, talonrakentaminen...

Päästöttömät työmaat – kestävien hankintojen green deal -sopimus

Päästöttömät työmaat green dealin tavoitteet

*Vaatimukset koskevat tavoiteajankohtien jälkeisiä hankintoja

06/2021

2022

2025

2030

- Päästötön työmaa-konsepti luotu
- Uudet työmaat: Stage IIIB, Euro V

- Päästötön työmaa-konsepti on käytössä
- Seurantajärjestelmä (kalustoluettelo) on toiminnassa
- Fossiilivapaus: Itse toteutetut työmaat
- Uudet työmaat: Stage IV, Euro VI

- Fossiilivapaus: Kaikki työmaat
- Työkoneet ja kuljetuskalusto: 20 % sähkö, vety, biokaasu
- Vain työmaan sisällä tapahtuvat toiminnot

- Fossiilivapaus: Kaikki työmaat
- Työkoneet ja kuljetuskalusto: 50 % sähkö, vety, biokaasu
- Ml. kuljetukset työmaalle

*Vaihtoehtoisten käyttövoimien osuudet (20% ja 50%) ovat kaikilta työmailta yhteenlaskettavia, eivätkä jokaista yksittäistä työmaata koskevia.

Helsingin kaupungin pilotti 2020-2021

- Päästöluokkavaatimukset green dealia kunnianhimoisemmat ja jo nyt vaatimuksena fossiilivapaus ja pisteytys sähköisistä koneista.
- Työmaalle tuli lopulta käyttöön neljä sähkökoneetta (pienet kuormaajat ja kaivuri).
- Kokemukset pääasiassa hyviä. Sähköiset koneet kuitenkin vielä niin pieniä, että suuri osa suoritteista tehdään muulla kalustolla.

Väyläviraston vaatimuksia

Green deal näkökentässä mutta toimintaympäristö tunnistaen

- Toiminta-alueena koko maa ja väyläverkko pitkin etäisyyksineen. Markkinatilanne vaihtelee ja sähköisten koneiden mahdollisuudet haastavat.
- Kunnossapidossa vaatimuksia asetettu jo 2012 alkaen. Selvitystyö rakentamisen vaatimuksista toteutettu 2021

Taulukko: Väyläviraston kunnossapidon esitetty vaatimusten tiekartta

Vuosi	Maanteiden hoito	Päällystys- ja paikkausurakat	Radan kunnossapito	Tiimerkinnät
2021	Euro IV ja Stage IIIA/IIIB*	Euro III	Euro III	Euro IV ja Stage IIIA****
2022	Euro IV ja Stage IIIB	Euro III ja Stage IIIA**	Euro III ja Stage IIIA	Euro IV ja Stage IIIA ****
2023	Euro IV ja Stage IIIB	Euro IV ja Stage IIIA**	Euro IV ja Stage IIIA***	Euro IV ja Stage IIIA ****
2024	Euro IV ja Stage IIIB	Euro IV ja Stage IIIA**	Euro IV ja Stage IIIA***	Euro IV ja Stage IIIA ****
2025	Euro V ja Stage IV	Euro IV ja Stage IIIB**	Euro V ja Stage IIIB***	Euro V ja Stage IIIB ****

* Matalampi Stage-vaatimus maanteillä ja korkeampi kävely- ja pyöräteillä (hoitoluokat K1+K2)

** Lapin ELY-keskuksen, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen alueilla sallitaan yhtä Euro-luokkaa alemman luokan kalusto. 50 % urakan jyristä ja levittimistä on täytettävä Stage-vaatimus. Vaatimus ei koske Remixer-levittäjiä, MPKJ-laitteita tai Uraremixer- ja Uraremo-koneita

*** Vaatimus ei koske liikennöivää ratakalustoa. 2025 sallitaan Pohjois-Suomen isännöintialueella yhtä Euro-luokkaa matalampi taso.

**** Kuorma-autojen vaatimus asetetaan siten että alkuun pieni osuus (20 %) vanhempaakin kalustoa on mahdollista. Työkoneiden vaatimus ei koske jyristäkalustoa tai kuorma-autoalustalle asennettuja koneita.

Yhteenvetoa

- Kaluston ympäristövaatimukset yleistyvät julkisissa hankinnoissa isojen hankkijoiden johdolla.
- HVO-diesel on yksi vaihe, mutta myös muita vähäpäästöisiä käyttövoimia edistetään.
- Konekalusto monipuolista, pyritään keskittymään suoritteiltaan merkittävimpiin koneisiin.

Kiitos!

Kysymyksiä: taneli.varis@motiva.fi

KEINO

KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN
JULKISTEN HANKINTOJEN
VERKOSTOMAINEN OSAAMISKESKUS

8.10.2021

»» hankintakeino.fi 13